సుఖమయ జీవనం

హిందీ మూలం:

'గులేరి'

సంక్షిప్త స్వేచ్ఛానువాదం:

శ్రీమతి తెన్నేటి అహల్యాదేవి

పరీక్ష అయింతర్వాత రిజల్ట్సు వచ్చేముందరకుండే ఆవేదన అనుభవించిన వాడికి గాని తెలియదు. 'పరీక్షలు పూర్తయి ఎన్ని రోజులైంది?'—ప్రొద్దున లేచింది మొదలు ఇదే ఆలోచన. వార్తా పత్రిక వచ్చిందంటే తెరచి చూడ్డానికి చేతు లాడవు. ఏదన్నా కలవచ్చిందంటే, పరీక్షాధికారి పెద్ద [illegible]తో గుండెలమీద కూర్చుని ప్రత్యక్షమైనా ఉన్నమాటే.

సరిగా నా పరిస్థితి అలాగే వుంది. ఎస్.ఎస్.ఎల్.సి. రిజల్ట్సు దగ్గిర కొచ్చినై. తిన్నవాన్నా కంటిమీద కునుకులేదు. తల తిరిగిపోతోంది. [illegible], బల్లమీద పడివున్న పేపరు తెరిచాను, అనుకోకుండా కంటబడ్డ ఆ పొడుగాటి అంకెల వరుసలు చూసే సరికి ప్రాణాలు కడబట్టినై. ఎలాగో ధైర్యం తెచ్చుకుని చూదు సుగదా, మనకు కావలసిన సంఖ్య కనబడ లేదు. ఇక పట్టలేకపోయాను. కొంచెంసేపు మామూలుగా ఉంటుందని ఇనప గుర్రం [illegible] బయటపడ్డాను. [illegible] పట్టుదలతో ముందుకు పోతున్నాను. పచ్చని పొలాలు, చేలలో పనిచేసే కూలి జనముల కమ్మని పాటలు, పిట్టల అరుపులు, మనస్సుకు ఎంతో హాయి [illegible]. ఇవన్నీ కొంచెంసేపు నా మనస్సును పరీక్ష దృష్టినించి మరల్చ గలిగినై.

సైకిలు కూడా చాల విచిత్ర మైనదే! మన కాళ్ళల్లో బలమున్నంతవరకూ అన్నం సీకూ(?) అడక్కుండా వస్తుంది. రోడ్డుమీద నడిచే ఆట్టే లేదు గాని, మధ్య మధ్య పిల్లలు, కుక్కలు సైకిలు వెంట పడ్డం—అదో అనుభవం ఉటన్నించింది. నేను సైకిలు వేగం హెచ్చించాను. ఇంకో మైలు పోతే స్నేహితుడి ఇల్లు వస్తుంది. ఆ వూరి చెరకు పాకం చాలా బావుంటుంది. దాని స్మరణతోపాటు ఎన్నో తలంపులు మనస్సులోకి వచ్చాయి. [illegible] పెళ్ళి సంగతి జ్ఞాపక మొచ్చింది. వాళ్ళ నాన్న అంటాడు, గణపతిగారి ఏకైక పుత్రికను పెళ్ళాడమని. ఇరుగు పొరుగువాళ్ళు వెక్కిరించారు. పదిమి దేళ్ళ పిల్ల ఏం ఈడని? మైగా నల్లగా పొట్టిగా... పురాణాల్లోచెప్పినట్టులాగా తండ్రిఅంటాడు "ఇవన్నీ గిట్టని మాటలు! పిల్ల ఎలా వుంటే ఏం? అందాలు కొరుక్కుతింటారా? నిక్షేపంలా [illegible] అన్నీ వస్తుంటేను...." ఇప్పుడు మా మిత్ర మనో [illegible]యుడికి మా ఎదుటికి రావడానికి ముఖం చెల్లటం లేదు. అంతకుముందు బాల్య వివాహాలమీద, వర కట్నాలమీద బల్లలు గుద్ది ఉపన్యాసాలు దంచిన వాడాయె. ఇంతకూ ఆ వేదిక మీది పులి, నాన్నముందు పిల్లయిపోయింది.

హఠాత్తుగా కల్గిన కుదుపుకి నా ఆలోచనా పరంపర తెగి పోయింది. చూద్దునుగదా, సైకిల్కి పంక్చరయింది. 'పద్మాంజీ! దగ్గిర పంపు కూడా లేదే!' అనుకుంటూ [illegible]. ఇది రోడ్డుమీద ఆ ముళ్ళకంప [illegible] ఏమీ అలాంటిద మయింది కనబడలేదు. ఉద్రేకంతో ఆ కంప అలా పడవేసిన సంఘద్రోహుల్ని తిట్టిపోశాను. కాని, అందువల్ల సైకిలేమీ బాగుపడలేదు. ఈ మొండి వాహనాన్ని ఇక ఎలా ఈడ్చుకుపోవాలో తెలియలేదు. [illegible] "అది మీ పూరిక్కాడికి [illegible]" అంటూ వెక్కిరిస్తోంది. ఇక నా ఆకారం ఎలా వుందంటే, ఈయనొక విద్యావంతుడు, నగరవాసి అంటే ఎవ్వరూ నమ్మరు. ఈ రోడ్డు బాగుచేసే మనిషి అంటే నమ్ముతారు. ఇంత పెద్ద దుమ్ము కోటింగుతో ఈడ్చుకుంటూ (సైకిల్ని) ఏమో కొంతదూరం నడిచాను.

2

"ఏమండీ! సైకిల్కి పంక్చరైనట్టుందే?" దుమ్ముతో నిండిన కళ్ళజోడూ, ముఖమంతా చెమట, వగర్చుకుంటూ రోడ్డుమీద ఎక్కడేముందో చూడకుండా పోతున్నాను, ఈ మాటలు విని తలెత్తి చూద్దునుగదా, పదహారు, పదిహేడేళ్ళ అమ్మాయి రోడ్డు ప్రక్కగా నిల్చొని వుంది.

"అవును...పంక్చరే అయింది. పంపులేదు. ఇక నేను వెళ్ళాల్సిన వూరు అట్టే దూరంలేదు. పది నిమిషాల్లో చేర్తాను" అన్నాను. నేను [illegible] ఉన్నట్టుగా అవిడ అనుకోకుండా వుండాలని అలా దాబుగా అనేశాను కాని, అప్పటి పరిస్థితి ప్రకారం ఆ పది నిమిషాలు నా ప్రాణానికి పదిగంటల్లా [illegible] పిస్తోంది.

"అవును. మీ ఆకారం చూస్తే అంతపని చేసేట్టే వున్నారు. దానికేం గాని, మాయింటికి రండి! దాహం పుచ్చుకుందురు గాని. పాపం, చాలా శ్రమపడి నట్టున్నారు. [illegible] దగ్గర పంపు కూడా వుంది. మా నౌకరు రాజాకి సైకిలు రిపేరింగ్ కూడా వస్తుంది. బాగు చేస్తాడు."

"పరవాలేదు లెండి...వెళతాను...."

"అయితే రండి పరవాలేదు" అంటూ ఆమె నా చేతిలో సైకిలు పట్టుకుని [illegible] ముఖంగా త్రిప్పింది. ఇక నేను మంత్రముగ్ధుడిలాగా ఆమె వెంట నడిచాను. [illegible] కళ్ళద్దాల్లోనుండా ఆమెవంక చూశాను. గులాబి రంగు చీర ధరించింది. [illegible] కళ్ళు జాలితో, [illegible] పోతున్నై. ఆమె ఏమిటి? [illegible] ఇలాంటి [illegible] గనితో [illegible]!

"అయితే మీది [illegible]. మీ పేరేమిటో?"

"జయదేవ శర్మ అంటారు [illegible]. మీ [illegible] గారు...."

"[illegible]! జయదేవశర్మ, బీ.ఏ., 'సుఖమయ జీవనం' రచయితగారా? ఎంత అదృష్టం!.... [illegible] నాన్నగారికి [illegible]...." నా [illegible] [illegible]. "ఇవ్వాళ మమ్మల్ని కలుసుకోవడం అయితే ఎంత సంతోషపడతారో! మిమ్మల్ని భోజనం చెయ్యకుండా వెళ్ళనియ్యను. మీ పుస్తకం చదివాక మా కుటుంబంలో సుఖం ఎన్ని రెట్లు పెరిగిందో, [illegible] నా ఉపన్యాసం యిచ్చకుండా వదలను."

[illegible] సంపాయించడానికి స్త్రీ అయితే అమె పుట్టింటివారి పొగడాలి. రచయిత అయితే అతడి గ్రంథాన్ని పొగడాలి—ఇదే తారక మంత్రం! బి.ఏ. పాసైన సంవత్సరం నాకేదన్నా రాసెయ్యాలని కోరిక పుట్టింది. అదుకు, లా కాలేజిలో ఫస్టియర్లో ఉండగా రాశా నీ 'సుఖమయ జీవనం' కాని విమర్శ కులు [illegible]. పత్రికలవిండా దుమ్ము [illegible]. ఆ పదాని పదిపాడు ప్రతులు అమ్ముడు పోయినై. ఈనాటికైనా, దీన్ని ప్రశంసించే ఒక పాఠకురాలు దొరకడం....ఎంత అదృష్టం!

నేను వరండాలో అడుగు పెట్టగానే బెంగాలీ దుస్తులు ధరించిన ఒక మహాశయుడు కుర్చీలో పుస్తకం చదువుకుంటూ దర్శన మిచ్చాడు.

"నాన్నగారూ! ఇవ్వాళ మీ ప్రియమైన జయదేవ శర్మ, బి.ఏ. గారిని తీసుకొచ్చాను. ఈయనే! నా మీ అభిమాన రచయితను తీసుకు వచ్చానని నాకు ధన్యవాదాలు చెప్పకండి. ఆయన సైకిలుకు చెప్పాలి ఆ ధన్యవాదాలు. దారిలో పనికిరాకుండా పోయింది."

ఆ ముసలాయన కళ్ళద్దాలు తీసి ఆనందంతో నన్ను ఎగాదిగా చూశాడు. కుర్చీపైనుంచి చేతులు చాపుతూ ఆహ్వానించాడు. "[illegible]! మీ అమ్మని పిల్చుకుని...."

రండి, కూర్చోండి. మిమ్మల్ని చూడాలని ఎన్నాళ్ల నించో వున్న కోర్కె ఇవ్వాళ తీరింది. నన్ను కాశీపతి అంటారు. సెక్రటేరియట్‌లో క్లార్కు పనిచేసి పింఛను పుచ్చుకుని ఇప్పుడు ఇక్కడే వుంటున్నాను. కమలకూ, వాళ్లన్నకూ చదువులు చెప్పించాను... నేను బ్రహ్మ సామాజికుణ్ణి....మేము గ్రంథ పారాయణంలోనే కాలం గడుపుతూంటాము. మా ఆవిడ వంట చేస్తుంది. కుట్టు కుడుతుంది. నేను ఉపనిషత్తులు — యోగవాసిష్ఠం — అనువాదాలే అనుకోండి — చదువుతుంటాను. బళ్లో వేస్తే పిల్లలు చెడిపోతారు. అందుకే కమల అన్నకు స్వయంగా ఇంట్లోనే చదువు చెప్పాను...."

ఇంత ఉపన్యాసం అయిం తర్వాత ఆ వృద్ధుడు వూపిరి తీసుకున్నాడు. చూడగా ఈయన జాతి, నా జాతి ఒకటే అనిపించింది. ఈ ఉపన్యాసమంతా వింటూనే వున్నాగాని, నా దృష్టి తల్లిని వెంట బెట్టుకొని వస్తున్న కమలనేపే వుంది.

మళ్లీ అందుకున్నా డాయన, "మీ పుస్తకం నిజంగా ఎంత గొప్పగా వుందండి ! దాంపత్య సుఖం కోరేవారికి అది నిజంగా లక్ష రూపాయల విలువ చేస్తుంది. ఇల్లాలు ఎలా సంతోషంగా వుంటుంది, కుటుంబంలో కలహాలు లేకుండా వుండాలంటే ఏంచేయాలి, పిల్లల్ని భావిపౌరులుగా ఎలా తయారు చెయ్యాలి, ఇలాంటివన్నీ మీరు రాసినట్లు ఆచరణలో పెడితే, నిజంగా ఈ భూమిమీదే స్వర్గం చూడవచ్చు. కమల తల్లి వుంది చూశారూ ! పట్టి పూర్వకాలం మనిషి. ప్రతి రోజూ భోజనం ముందర మీ గ్రంథంలో సంగతులన్నీ ఓ అరగంట నూరిపోస్తాను. దానివల్ల మా జీవనం సుఖంగా గడుస్తోంది" ప్రతి రోజూ ఈ చెత్తంతా వినవలసిన అభాగ్యురాలు కమల తల్లి మీద నాకు జాలివేసింది.

నే ననుకున్నాను, "ఈ ముసలివాడూ ఒక పత్రికా సంపాదకుడు కాకపోవడం నా అభాగ్యం. అయ్యుంటే, నా పేరు బాకాల్లో పడికేది" అతని మాటలు నా ఆలోచనల్ని మళ్లీ అరికట్టినై. "మీకు గృహస్థ జీవన అనుభవం బాగా వున్నట్లుంది. పుస్తకాలు చదివి ఇలా వివరాలు రాయగల్గుతారా ? మా ఆవిడ ఇన్నీ పుస్తకాలు చదివి రాసిన మాటలే అంటుంది. అలాగాను. ఇది రాసినవాడికి చాలా అనుభవం వుంది. లేకపోతే ఇలా వ్రాయలేడని నేను మొత్తుకుంటాను...ఇంతకీ మీ సహధర్మచారిణి చాల అదృష్టవంతురాలు. మీ జీవితం ఎంత సుఖంగా గడుస్తున్నదో కదా ! మిమ్మల్ని తండ్రిగా పొందిన మీ పిల్లలు ఎంత పుణ్యం చేసుకున్నారో!...."

నా ఇరవై ఐదేళ్ల జీవితంలో ఇంత సన్మాన ప్రదమైన రోజెన్నడూ లేదు. ఈ పెద్దరికానికి భంగం కల్గించే మాట ఒక్కటే అనటానికి మనస్కరించలేదు. ఆ గౌరవం, ఆ అనుభవం అన్నీ స్వీకరించి దాబుగా కూర్చున్నాను. నాకే అనుభవమూ లేదని చెప్పాలని నోటిదాకా వచ్చింది. మళ్లీ ఆమె దృష్టిలో తేలిక్కై పోతానేమోనని వూరుకున్నాను. [illegible]గా కమల తల్లికి తనమాటే నిజమని తెలిస్తే ఏమనుకుంటుందో? 'ఈ కుర్రవాడేనా ఇంత పెద్ద గృహస్థ ధర్మాలు రాయొచ్చాడు' అని పోతుంది.

3

ముసలాయన ఆ రోజంతా నన్ను వదిలిపెట్ట లేదు. కమల తల్లి పిండివంటలతో భోజనం పెట్టింది. ఆ విందులో నేను కలుసుకుందామనుకున్న స్నేహితుణ్ణి పూర్తిగా మరచిపోయాను. ఇక చిన్నాన్నగారి సంభాషణంతా ఇంచుమించు నా పుస్తకాన్ని పొగడడమే! విని విని, చెవులు చిల్లులు పడ్డాయి. ఆయన మాటల్లో నాకు పనికొచ్చినవి ఏమంటే కమలకింకా పెళ్లి కాలేదు, దానికి పూలతోటంటే చాలా ఇష్టం. 'సఖి' అనే మారుపేరుతో 'మహిళ' పత్రికకు రాస్తూ టుంది—ఇవి.

సాయంకాలం తోటలో కాస్సేపు తిరుగుదామని బయలుదేరాను. కమల అరటి చెట్లకు నీళ్లు పెడ్తోంది. ఆంగ్ల మహాకావ్యాల్లోనూ, ప్రసిద్ధ ప్రేమగాథల్లోనూ, పరీక్షకు నిర్ణయించబడ్డ సంస్కృత నాటకాల్లోను, అడపాదడపా చదివిన ప్రేమప్రలాపాలన్నీ నెమరువేసుకుంటూ ఆమెని సమీపించాను. ఎలా ఆరంభించాలో తెలియలేదు. తెగించి అన్నాను చివరకు "మీతో ఒక్కమాట చెప్పాలి."

"ఏమిటది ?" అన్న దావిడ నా వాలకానికి ఆశ్చర్యపడుతూ.

"అన్నివిధాల మీరెంతగానో నన్నాకర్షించారు. మిమ్మల్ని చూసినప్పటినించీ..."

అనుకోకుండా ఆవిడ ముఖం కోపంతో ఎర్రబారి క్రొత్త అందం పొందింది "షటప్! ఎంత నీచం..."

నేనేమంటున్నానో నాకే తెలియలేదు, "ప్రియమైన కమలా! నిన్ను ప్రాణాలకన్నా అధికంగా ప్రేమిస్తున్నాను. నీవులేని నా జీవనం ఎడారి. మండుతున్న నా హృదయంలో అమృతం వర్షించు. నిన్ను చూసిన క్షణంనించి నా మనస్సు అదుపు తప్పి..."

కమల గర్జించింది, "ఆపు అంతటితో ! ఇంత 'రోగ్' అనుకోలేదు. సిగ్గులేదూ నీకు? నీ చదువిందుకేనా పనికొచ్చింది? 'సుఖమయ జీవనం' గ్రంథకర్త సచ్చరిత్ర ఇంత దరిద్రమా? భార్యాపిల్లలు కలవాడివి నీకెంత కావరం! ఎంత ద్రోహం!! ఉండు, చిన్నాన్నని పిలుస్తాను...."

నేను నిశ్చేష్టతపోయి వింటూ నిల్చుండిపోయాను. అన్నాను, "ఆగు కమలా! నీవు దయతల్చావంటే నిజమైన సుఖమయ జీవనం...."

"చాల్చాలు. సుఖమయ జీవనం ! దుర్మార్గుడా! సాహిత్య సేవకుడవని ఇంట్లో అడుగు పెట్టనిచ్చాము."

ఇంతలో చిన్నాన్నగారే ఇటువస్తూ కనిపించారు. నేను ధైర్యం చిక్కబట్టాను. ఆయన మండిపడుతూ వచ్చారు. వస్తూనే అన్నారు, "ఓరి దయ్యమా ఇదా నీ నాటకం ?"

నేను సమాధానపడబోయాను, "అదికాదండీ! మీరు...."

"నీ పుస్తకం చదివి మోసపోయాను. ఇంత చెనటి వలాటి పవిత్ర జీవనం చిత్రిస్తా వనుకోలేదు.

(మిగతా 63 వ పేజీలో)

రచయితలకు
మనవి

శ్రీ

"ఆంధ్రప్రభ" సచిత్ర వారపత్రికలో ప్రచురణార్థం రచనలు, చిత్రాలు, ఫోటోలు పంపేవారు ఈ క్రింది విషయాలను గమనించ గోరుతున్నాము.

1. రచనలలో చివరి పేజీ లందే చిరునామాలను సహితం వ్రాసిపంపాలి. చిత్రాలు, ఫోటోలు అయినచో ప్రతిదానికి వెనుక ప్రక్కనే విలాసాలు వ్రాయాలి. ప్రత్యేకంగా చీటీలలో విలాసాలు వ్రాసినవి జారిపోతున్నవి గనుక పై సూచనను పాటించగోరుతున్నాము.

2. ప్రచురణ కాని రచనలను, చిత్రాలను, ఫోటోలను త్రిప్పి పంపాలని కోరేవారు ప్రత్యేకంగా కాయితాలు వ్రాయ నవసరంలేదు. వాటితోపాటే బుక్ పోస్టులకు చాలినన్ని స్టాంపులు పెట్టిపంపితే చాలు. ప్రచురించేపట్ల ఆ స్టాంపులను ఉపయోగించి ఆ విషయాన్ని తెలుపుతాము. స్టాంపులు పంపనియెడల త్రిప్పి పంపడం సాధ్యపడదు.

3. ఏ విషయం తెలుపడానికైనా నాల్గైదు వారాలు పట్ట వచ్చు.

రచయితలు ఈ విషయాలు మనసులో ఉంచుకొని మాతో సహకరించాలని కోరుతున్నాము.

—ఎడిటర్

రాకుమార్తె ఇచ్చిన ఆ ఒక్క బంగారు పెట్టె మాత్రమే! ఏం చేయటానికీ తోచక వెక్కి వెక్కి యేడ్వసాగాడు. చివరి కెటూ మార్గాంతరం లేక ఆ పెట్టె తెరవాలనుకున్నాడు. కాని యెటువంటి సమయంలోనైనా తెరవ రాదని చెప్పిన రాకుమారి మాటలు గుర్తు కొచ్చాయి. కాని అందులో నుండైనా యేదైనా సాయం లభింపక పోతుందా? అనే మొండి ధైర్యంతో ఆ పెట్టె తెరిచాడు. పాపం అందులో ఆశించినంతగా యేమీ లేదు. పచ్చని పొగమాత్రం పైకెగసిపోయింది. దానితో యురోషిమాలో యేదో పెద్ద మార్పు వచ్చినట్లయింది. కళ్లు కన్పించకుండా పోయాయి. వెంట్రుకలు తెల్లబడిపోయాయి. నడుము వంగిపోయి.... కాళ్లు చేతులు సన్నగా గోగుపుల్లలా తయారైనాయి. చలితో వణుకుతూ ఒకవిధమైన పెద్ద కేక వేసి పడిపోయాడు యురోషిమా! రాకుమారి మాటల్లోని అంతరార్థం గ్రహించి!

తెల్లవారి ఉదయానే బెస్తవాళ్లంతా సముద్రం ఒడ్డున చచ్చిపడిన శవం చూచారు. ఆయన ప్రక్కనే ఒక బంగారు పెట్టె కూడా పడివుంది.

"ఈయనేనా యేంరా నిన్న నీతో మాట్లాడింది?" అని ఒకాయన అడిగాడు. "ఎబ్బే! ఈయనగాదు. ఆతడు చాలా బలంగా దుక్కలాగ యున్న యువకుడు. పైపెచ్చు తానే యురోషిమా టారో నని ఒప్పించ టానికి ప్రయత్నించాడు" అన్నాడు రెండోవాడు.

కానీ ఆతడే యురోషిమా టారో అనీ, దాని కెంతో కథ వుందని వాళ్ళ కేం తెలుసు?

[జపాను కథకు స్వేచ్ఛానువాదం]

పార్వతమ్మ సంసారం

[29 వ పేజీ తరువాయి]

అంటే తల్లి ఒప్పుకోలేదు. ఆస్తి పంపకాలు అయితే గాని దీని పరిష్కారం కాదని తేలిపోయింది.

వెంటనే ఆస్తి పంపకాలు జరిగిపోయినయ్. అప్పుడు ఉమ్మడిలోనే తీర్చి పారేశారు. ఒక్కొక్కరికి తలొక ఎకరం వచ్చింది. ఇంటిలో కూడ వాటాలు వేశారు. ఒక్కొక్కరికి ఒక గది వచ్చింది. ఇరువురు కుమారులూ తమ తమ భూములు కౌలు కిచ్చుకొని, తమ వాటాలు తాళాలు వేసుకొని వెళ్లి పోయారు. మూడవ కుమారుడు ఆ ఇంట్లోనే వున్నాడు తన సంసారంతో.

ఎటొచ్చీ పార్వతమ్మకే కష్టంగా వుంది ఇదంతా. తన ముద్దుల కుమారుడు ఆ ఇంట్లోనే వేరు కాపురం. తన సంసారమేమో చాలీ చాలనిదిగా తయారైంది. వచ్చే గింజలు కాస్త తిండికే సరిపోవు. పై ఖర్చులు మాటేమిటి? తల్లి కూతురూ విషయం బాగా ఆలోచించారు. తమంతట తాము పోయి పరాజయం ఒప్పుకోటం ఇష్టం కాని పని. మరి జరిగే విధం శూన్యం.

ఎల్లాగైతే నేం పార్వతమ్మ పోయి కుమారుని వేడుకొంది — కాస్త తిండి పెట్టమని. అతనేం తక్కువ తిన్నాడు కనుకనా. తన తల్లికి మాత్రం అన్నం పెడతా నన్నాడు. కుక్కిన పేనులా ఇంట్లో పడి వుండా లన్నాడు. పెద్దవ కూతురుని ఆమె అత్తవారింటికి పంపెయ్యమన్నాడు. ఆమెకు వర కట్నంగా ఇచ్చిన దంతా ఆమె తిండికి సరిపోగల దన్నాడు. పార్వతమ్మకు ఇదంతా అయోమయంగా వుంది. కూతురు ముఖ్యమా — కొడుకు ముఖ్యమా అనే సందిగ్ధావస్థలో పడిపోయింది. ఈ మాటలు కాస్త కూతురుతో చెప్పింది.

మర్నాడు కూతురు తల్లితో చెప్పకుండా తన అత్తవారింటికి వెళ్లిపోయింది. ఇక గత్యంతరం లేక పార్వతమ్మ మూడో కుమారుని దగ్గర చేరింది.

ఇంట్లో చేరడ మంటే చేరింది కాని అక్కడ కోడలితో సరిపడలేదు. రెండు మూడు పర్యాయాలు రొద్దాంతాలూ, సిద్ధాంతాలూ జరిగినై. దాంతో ఇంట్లోంచి కాస్త వెళ్లిపొమ్మన్నాడు పుత్రుడు. గత్యంతరం లేక పెద్ద కొడుకు దగ్గరకు పోయింది. అక్కడ కూడా ఇదే పని జరిగింది. తరువాత రెండవ కుమారుని దగ్గరకు పోయింది. అక్కడా సరిపడలేదు. సరిపడకపోవడ మంటే పార్వతమ్మ దంతా వింత చరిత్ర కాబట్టి — ఆమెతో ఎవరికీ సరిపడదు. ఎరుగనివారు నచ్చుకుపోయినా పార్వతమ్మ అల్లా పూరుకోనివ్వదు. దాని కేవో చిలవలూ, పలవలూ కురుస్తుంది. దాంతో వారి ఎత్తిపొడుపు మాటలు మహా దారుణంగా వున్నాయ్. గత్యంతరం లేక తిరిగి ముద్దుల కుమారుని దగ్గరకే చేరింది. కాని పార్వతమ్మ ఆ ఇంట్లో వుందో లేదో మాత్రం తెలుసుకోడం చాలా కష్టం. అంత ఓర్చి, ఓపిక ఎల్లా వచ్చాయో గాని — నిజంగా కుక్కిన పేనులాగానే పడివుంది, అప్పుడుమరి. ★

సుఖమయ జీవనం

[31 వ పేజీ తరువాయి]

ఉన్న ప్రియురాల్ని పిల్లల్ని ఏంజేసా మనుకున్నావ్? ఎంత ద్రోహం!...."

ఒకవైపు ముసలాయన, మరోవైపు సుమతి వెడమడ లంకించుకున్నారు. నేను ఉక్కిరి బిక్కిరై పోయాను. విని విని మండిపోయింది. సాహసించి అన్నాను, "దయచేసి జాగ్రత్తగా మాట్లాడండి. మీరు మీ అమ్మాయికి సభ్యత నేర్పారు. నేనూ ఏదో కొంచెం సభ్యత నేర్చుకున్నాను. నేను మీ అమ్మాయి గుణగణాలను ఇష్టపడినప్పుడు, నా ప్రేమ సంగతి ఆమెతో చెప్తే తప్పేముంది? వెనకటి తండ్రులు ఇలా అన్నారంటే అర్థముంది. సంస్కర్తలమని చెప్పుకుంటూ ఇదేనా అనవలసింది?...."

"చాల్లే అవనోయ్, సంస్కారం అంటే నీ కర్థమైందిదేనా? రాసిన 'సుఖమయ జీవనం' ఈ...."

"దాని దుంపతెగిన 'సుఖమయ జీవనం'! దాని మూలంగానే ప్రాణంమీది కొచ్చింది. 'సుఖమయ జీవనం' రాసినవాడు జన్మంతా బ్రహ్మచారిగానే వుంటానని ఒట్టు పెట్టుకున్నాడా! వాడికి హృదయం లేదా? ప్రేమలేదా?...."

"ఏమిటీ! ఏమిటి మీరనేది?"

"అదేనండీ, మీ అమ్మాయితో మనవి చేస్తున్నాను. నేను మిమ్మల్ని ప్రేమించాను, మనిద్దరం సుఖమయ జీవనం చేద్దాము అని. మీరేమో ముందే దూర్వాసులై పోయారు."

"అయితే నీకు పెళ్లి కాలేదన్నమాట!...ఎన్నాళ్లో అనుభవం వున్నవాడల్లే రాశావే? అయితే ఇంతకాలం కమల తల్లి చెప్పిందే ... 'సుఖమయ జీవనం' రచయిత బ్రహ్మచారేనా?... నా మాట తప్పన్న మాటా?...."

ఇన్ని మాటలు జరుగుతున్నా నా ధ్యాసంతా కమలమీదే వుంది. నే నామెవంక చూశాను. ఆమె సిగ్గుతో తల వంచుకుంది. ముసలాయనవంక తిరిగి అన్నాను. "మన్నించండి! ఆ పనికిమాలిన పుస్తకం పేరెత్తకండి. ఎవరు కోతలు కోస్తున్నారో, ఎవరు నిజం చెప్తున్నారో ఆడవాళ్ళు కనిపెట్టినట్లు మొగ వాళ్లు కనిపెట్టలేరు. మీ పత్నిమాట వాదమే నిజం.... అదంతా పోనీండి. మీ ఆజ్ఞ అయితే కమలా నేనూ నిజమైన సుఖమయ జీవనం దనం ప్రారంభిస్తాం. రెండేళ్ళ క్రిందట నేను పుస్తకంలో వ్రాసినవన్నీ నిజమని ఆచరణలో నిరూపిస్తాం...."

వృద్ధుడు జేబు రుమాలుతో ఓసారి కళ్లజోడు తుడుచుకున్నాడు. తరువాత కళ్లు తుడుచుకున్నాడు అన్నాడు, "అయితే మీ అమ్మవారోటు నిజం కమలా" పోనీ—అదీ మంచిదే! రండి, ఇంట్లోకి పోదాము.... అంటూ ఇంటి ముఖంపట్టాడు. నేను కమల రెండు చేతులూ పట్టుకున్నాను. ఆమె నా హృదయంమీద వాలిపోయింది. ★